

José María Fonollosa

Ciudad del hombre: New York

⇒ L'autor

José María Fonollosa (Barcelona, 1922 – 1991). Pocs aspectes biogràfics sabem d'aquest poeta barceloní nascut a Can Tunis. Fins i tot es va arribar a pensar que es tractava d' un heterònim o pseudònim d'un poeta famós. Al 1945 apareix el seu primer poemari amb el nom **La sombra de tu luz** molt marcat tant per la generació del 27 com per un rebuig cap a moviments com el surrealisme i les avantguardes. I dos anys després signa **Umbral del silencio** on la influència, ara, ve donada per la poesia de la postguerra i tenyida d' un profund sentit religiós. Al març de 1951 marxa, amb les seves dues germanes, a Cuba, on viurà tota la dècada. Aquell mateix 1951 també publica **Blues y cantos espirituales negros**, en col·laboració amb Alfredo Papo. Per aquella època Cuba irradiava una barreja de llibertat i sensualitat que va captivar a un poeta provinent d'una Espanya tancada i repressiva. Mentre es guanya la vida de representant comercial escriu el **Romancero de Martí** (1955), quatre mil versos en homenatge a José Martí, heroi de la revolució cubana, i comença un projecte fonamental de la seva poètica sota el títol de **Ciudad del hombre**. Submergint-se entre el poemes amb nom de carrers podem captar la verdadera personalitat poètica d'un creador que escriu i actua al marge de les modes. Una visita a Nova York li mostra la seva llar en el món; ja no hauria de buscar més ja que la gran ciutat nord-americana li oferia tot el que necessitava per sentir la vida; potser per això, en el moment de la primera edició del seu llibre va decidir posar-li el nom de: **Ciudad del hombre: New York**. El sexe va ser una de les seves obsessions però va tenir-ne d' altres; menjar, escoltar jazz. I és que per ell viure comportava obsessionar-se per les coses que li agradaven... o que odiava. Voltant els anys 80-90 es comença a rescatar els seus versos on retrata les fòbies, il·lusions i fracassos de l'home contemporani.

El 7 d'octubre de 1991 mor d'un infart envoltat de cartes, diaris endarrerits i un clarificador poema:

*“No a la transmigración en otra especie.
No a la post vida, ni en cielo ni en infierno.
No a que me absorba cualquier divinidad.
No a un más allá, ni aun siendo el paraíso
reservado a islamitas, con beldades
que un libro garantiza siempre vírgenes (...)”*

Al 1996 apareixen 83 poemes inèdits amb el títol ***Ciudad del hombre: Barcelona*** que ens permeten descobrir una veu lliure que ens ha desvelat la porta del darrera de la vida urbana ja sigui viscuda a Barcelona, a La Havana o a Nova York.

⇒ L'obra

Fonollosa està considerat com el més important i poc reconegut poeta català de la seva generació. Les seves paraules experimenten amb la provocació, la impetuositat i l'harmonia per alçar-se com a veu dels fracassats. I els seus poemes, com miralls, reflecteixen una imatge de nosaltres mateixos que freqüentment ignorem.

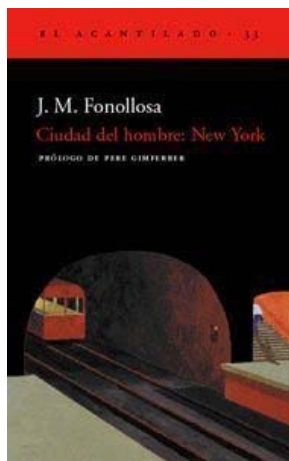
Nova York i Barcelona són les dues ciutats que el poeta reflexa a les seves obres ***Ciudad del hombre: New York*** i ***Ciudad del hombre: Barcelona***. Ambdues comparteixen l'idea d'utilitzar els noms dels carrers per titular els poemes. Les ciutats de Fonollosa són el pretext perfecte per retratar pensaments humans despersonalitzats.

L'agnosticisme, l'escepticisme, la resignació i el fracàs artístic o amorós són temes omnipresents dins els versos de Fonollosa. Versos impregnats de pessimisme i desarrelament vital però a la vegada no exempts d'ironia de caire especialment nihilista.

A ***Ciudad del hombre: New York*** el poeta també tracta sense prejudicis el crim, la sexualitat i les drogues mitjançant un original desdoblament en diversos personatges i emprant la idea pictòrica del fresc: "*había asumido los más populares y apasionantes temas de esta época en Ciudad del hombre: New York (sexo, crimen, droga, suicidio, etc.) persiguiendo captar el latido de la aglomeración de seres humanos en el espacio urbano, presentándolos con sobriedad, con el rigor que exige la búsqueda de la difícil sencillez, para llegar a mayor número de lectores*".

Els poemes de Fonollosa són secs, directes. Des de la vessant estilística el vers de Fonollosa utilitza l'hendecasíl·lab blanc a través d'un to narratiu, col·loquial quasi prosista. La principal contrasenya és establir una falsa fàcil comunicació amb el lector ja que no deixa de recórrer a complexes metàfores. Deixa al llenguatge col·loquial inundar territoris característicament poètics per reafirmar la pròpia identitat com la clau més reveladora de l'escriptura contemporània, recordant-nos la importància del jo, el de la pròpia persona, com la gran innovació de la literatura del segle XX.

La identitat del conjunt dels poemes ens ve donada per una senzilla equació: el nom dels carrers en els títols, la simetria en l'estructura de les estrofes i l'ús de l'hendecasíl·lab blanc i que posa tota la saviesa mètrica a disposició d'una deliberada simplicitat.

Fonollosa, José María. ***Ciudad del hombre: New York. Barcelona: El Acantilado, 2000.***

Podem llegir aquest llibre a la manera de fragments d'un diari íntim que recull una autobiografia fragmentària (en part real i en part fictícia) o bé com breus monòlegs autònoms de múltiples personatges, cadascun amb la seva pròpia opció moral que a la vegada s'interrelacionen: qui parla és un sol home i molts homes a la vegada; qui parla és el poeta transmutat en heterònims, sense nom ni rostre, definits només per la seva ubicació a Nova York. La poètica de Fonollosa li serveix per emmarcar una ciutat que és, a la vegada, una confluència de les tres ciutats on va viure (Barcelona, La Havana i Nova York). D'aquesta manera la ciutat pren caire d'infern on l'home no fa més que "*arrastrar su cadáver insepulto*".

⇒ Bibliografia a la xarxa de biblioteques

- ☞ *Ciudad del hombre: Barcelona*. Barcelona: DVD, 2002: **P 834 Fon**
- ☞ *Ciudad del hombre: New York*. Barcelona: Quaderns Crema, 1997: **P 834 Fon**
- ☞ *Destrucción de la mañana*. Barcelona: DVD, 2001: **P 834 Fon**
- ☞ *Poetas en la noche*. Barcelona: Quaderns Crema, 1997: **P 834 Fon**

Sobre José María Fonollosa

Diferents poemes seus han estat adaptats i musicats per en Joan Manuel Serrat i l'Albert Pla:

- ☞ Pla, Albert. *Supone Fonollosa* [enregistrament sonor]. Madrid: BMG Ariola, p. 1995:
CD 091.7PLA
Inclou els poemes: "Carrer de Pelai 3", "Zeieste 4", "Times Square III", "Broad Street", "Avinguda Marqués de l'Argentera 2", "Kennamore Street", "West 13th Street", "East 47th Street", "East 41st Street", "West 32nd Street" i "No a la transmigración", aquest últim amb la veu de Roberto Iniesta (Extremoduro).
- ☞ Serrat, Joan Manuel. *Nadie es perfecto* [enregistrament sonor]. Madrid: BMG, p. 2000:
CD 091.7SER
Inclou el poema "Por dignidad".

